

שמשם גלו בני גד ובני ראובן ראשונים מפלם, וסבלו כמה רעות, וכמה ענויים סבלו, ולא שבו עד כעת.

יותר עז - לזמן שמלך המשיח יתעורר בעולם, הם יצאו ויערכו קרבות בעולם וינצחו, ויתחזקו על העמים, ובני העולם יפחדו מהם וירתתו לפניהם ויחשבו להתגבר במלכות, ולא ישארו בה. זהו שכתוב פחז פמים אל תותר. מה הטעם שלא ישארו בה ואפלו בצד אחד של העולם? משום פי עלית משפכי אביך, שעתידים להפגס ולערוך קרבות בתוך הארץ הקדושה, משפכי אביך דוקא, זו ירושלים.

בא ראה, לארבעת צדדי העולם התפזרו בני ראובן בגלות, פנגד כל ישראל שגלו לגלות ארבע פעמים בארבע רוחות העולם. זהו שכתוב כחי - אחד, וראשית אוני - שנים, יתר שאת - שלשה, ויתר עז - ארבעה. כמו כן עתידים הם לערוך קרב בארבע רוחות העולם ולשלט בקרבם על הכל, וינצחו עמים רבים וישלטו עליהם.

פחז פמים אל תותר פי עלית על משפכי אביך. כאן נרמז על הרהור ראשון שהיה ליצקב בטפה הראשונה ברחל, שאלמלא הרהור של אותה טפה היה במקומה, נשאר היה ראובן בכל, אבל פחז פמים אל תותר פי עלית משפכי אביך. עלית - בהרהור אחר, אז חללת וגו'.

דבר אחר פחז פמים אל תותר - שהרי כאשר יערכו קרב בני ראובן בעולם וינצחו עמים רבים, לא ישארו במלכות, מה הטעם? פי עלית משפכי אביך, שעתידים

לגבי אחיהון לקרבא. יתר שאת, לגלותא דאשור, דמתמן גלו בני גד ובני ראובן קדמאי מפלהו, וסבלי כמה בישין, וכמה ענויין סבלו, ולא תבו עד כען.

יותר עז, לזמנא דמלפא משיחא יתער בעלמא, אינון יפקון ויגחון קרבין בעלמא, וינצחון, ויתקפון על עממיא. ובני עלמא ידחלון מנייהו וירתתון קמייהו, (דף רלז ע"א) ויחשיבו לאתגברא במלכותא, ולא ישתארו ביה. הדא הוא דכתיב פחז פמים אל תותר, מאי טעמא לא ישתארו ביה, ואפילו בסטרא חד דעלמא, בגין פי עלית משפכי אביך. דזמינין לאעלא ולאגחא קרבין בגו ארעא קדישא, משפכי אביך דייקא, זו ירושלים.

תא חזי, בארבע סטרי עלמא, אתבדרו בני ראובן בגלותא, לקבליהון דכל ישראל, דאתגלו בגלותא ארבע זמנין בארבע סטרי עלמא. הדא הוא דכתיב, כחי חד, וראשית אוני תרי, יתר שאת תלת, ויתר עז ארבעה. פגוונא דא זמינין אינון לאגחא קרבא בארבע סטרי עלמא, ולמשלט בקרבייהו על פלא, וינצחון עממין סגיאיין, וישלטון עלייהו:

פחז פמים אל תותר פי עלית משפכי אביך, קבא אתרמיז על הרהורא קדמאה דהוה ליה ליצקב. בהאי טפה קדמאה ברחל, דאלמלא הרהורא דהיהיא טפה הוה באתרה, אשתאר ראובן בכלא. אבל פחז פמים אל תותר פי עלית משפכי אביך, עלית, בהרהורא אחרא, אז חללת וגו'.

דבר אחר, פחז פמים אל תותר, דהא כד יגחון קרבא בני ראובן

לַעֲרֹךְ קָרַב בְּאַרְץ הַקְדוּשָׁה בְּזָקָא,
שְׁכַתוּב כּי עֲלִית מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ, וְ
יְרוּשָׁלַם. מִשְׁכְּבֵיךָ? מִשְׁכָּב הִיָּה צְרִיף
לְכַתֵּב! אֶלָּא אַבִּיךָ, זֶה יִשְׂרָאֵל
הַזֶּקֶן. מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ וְלֹא מִשְׁכָּב,
מִשׁוּם שֶׁהָרִי פְעָמִים נִבְנְתָה
יְרוּשָׁלַם, וּפְעַם שְׁלִישִׁית לְזַמְנוֹ
שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְלִכְּן מִשְׁכְּבֵי
אַבִּיךָ. וְכֵאן הַתְּגַלְתָּה בְּרַכָּה, וּמָה
שֶׁהָיָה בְּאוֹתוֹ זְמַן, וּמָה שֶׁהָיָה
כְּשֶׁנִּכְנסוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ, וּמָה
שֶׁהָיָה בְּזַמַּן מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
בְּמַעֲשֵׂה רְאוּבֵן.

שְׁמַעוֹן וְלוֹי אַחִים. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, כֵּאן אַחַד אוֹתָם בְּצַד שְׁמַאל
שֶׁל הַשְּׂכִינָה, שְׂרָאָה מַעֲשִׂים שֶׁל
דִּין קָשָׁה שְׁלֹא יְכוּל הָעוֹלָם לְסַבֵּל.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הַבְּרַכָּה שֶׁלָּהֶם
אֵיפֹה הִיא? אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
שְׁמַעוֹן לֹא רְאוּי לְזֶה, שְׂרָאָה לוֹ
כְּמָה מַעֲשִׂים רְעִים, וְלוֹי שָׁבָא
מִצַּד הַדִּין הַקָּשָׁה, וּבְרַכָּה לֹא
תְלוּיָהּ בּוֹ, וְאַפְלוּ כְּשָׁבָא מִשָּׁה לֹא
תְלָהּ בּוֹ בְּרַכְתּוֹ, שְׁכַתוּב (דְּבָרִים א)
בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצָה.
תְּלוּי בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

בֹּא רְאֵה, כְּתוּב (תְּהִלִּים קד) זֶה הַיָּם
גְּדוֹל וְרַחֵב יָדַים שֶׁם רָמַשׁ וְאִין
מִסְפַּר חֵיוֹת קְטָנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. זֶה
הַיָּם גְּדוֹל - זֶה הַשְּׂכִינָה שְׁעוֹמֶדֶת
עַל יַעֲקֹב, כְּשֶׁרָצָה לְהַסְתַּלֵּק
מִהָעוֹלָם. וְרַחֵב יָדַים - שֶׁהָרִי כָּל
הָעוֹלָם מִתְּמַלֵּא וְנִשְׁלָם וּמִצְטַמְצֵם
שָׁם. שֶׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפַּר - שְׁכַמָּה
מִלְּאָכִים עֲלִיּוֹנִים וּקְדוּשִׁים נִמְצְאוּ
שָׁם. חֵיוֹת קְטָנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת -
אֵלוֹ הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁכֻטִים, בְּנֵי
יַעֲקֹב שְׁנִמְצְאוּ בָּהֶם בְּשִׁלְמוֹת,
אַחַד אֵילָה, וְאַחַד זָאֵב, וְאַחַד אַרְי,

אֵינֻן תְּרִיסַר שְׁכֻטִין, בְּנֵי
וְחַד זָאֵב, וְחַד אַרְי, וְחַד

בְּעֵלְמָא, וַיִּנְצַחוּן עֲמֻמִּין סְגִיאִין, לָא
יִשְׁתְּאָרוּן בְּמַלְכוּתָא, מְאִי טַעְמָא, כּי עֲלִית
מִשְׁכְּבֵי, דְּזַמְיִנִין לְאַגְחָא קָרְבָא בְּאַרְעָא
קְדִישָׁא דְיִיקָא, דְּכַתִּיב כּי עֲלִית מִשְׁכְּבֵי
אַבִּיךָ (ס"א דֹא יְרוּשָׁלַם. מִשְׁכְּבֵי), מִשְׁכָּב מִיבְעִי לִיָּה.
אֶלָּא, אַבִּיךָ דֹא יִשְׂרָאֵל סְבָא, מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ
וְלֹא מִשְׁכָּב, בְּגִין דְּהָא בְּתָרִי זְמַנִּי אַתְּבַנִּי
יְרוּשָׁלַם, וְתִלְיַתָּא לְזַמְנָא דְּמִלְפָא מְשִׁיחָא.
וְעַל דֹּא מִשְׁכְּבֵי אַבִּיךָ. וְהָכָא אַתְּגַלְיָא
בְּרַכָּה, וּמְאִי דְּהוּה בְּהוּא זְמַנָּא, וּמְאִי
דְּהוּה כַּד עָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וּמָה דְּהָא
בְּזַמְנָא דְּמִלְפָא מְשִׁיחָא בְּעוֹבְדָא דְּרְאוּבֵן :

שְׁמַעוֹן וְלוֹי אַחִים, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָכָא
אַחִיד לֹוֹן בְּסִטְרָא שְׁמַאלָא
דְּשְׂכִינְתָא. דְּחִמָּא עוֹבְדִין דְּדִינָא קְשִׁיא, דְּלֹא
יְכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרַכְתָּא
דְּלֵהוֹן אֵן הִיא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁמַעוֹן לֹא
אַתְּחִזִּי לְהָאִי, דְּחִמָּא לִיָּה כְּמָה עוֹבְדִין
בִּישִׁין. וְלוֹי דָּאֲתִי מִסְטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיא,
וּבְרַכְתָּא לֹא תְלִיא בִיָּה. וְאַפְילוּ כַּד אַתָּא
מִשָּׁה, לֹא תְלִי בְּרַכְתִּיהָ בִיָּה. דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים אג)
בְּרַךְ ה' חִילוֹ וּפְעַל יָדָיו תִּרְצָה, בְּקְדֻשָּׁא
בְּרִיךְ הוּא תְלִיא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (תְּהִלִּים קד) זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב
יָדַים שֶׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפַּר חֵיוֹת קְטָנוֹת
עִם גְּדוֹלוֹת. זֶה הַיָּם גְּדוֹל, דֹּא שְׂכִינְתָא
דְּקִיָּמָא עֲלִיָּה דְיַעֲקֹב כַּד בְּעָא לְאַסְתַּלְקָא
מִעֵלְמָא. וְרַחֵב יָדַים, דְּהָא כָּל עֲלָמָא אִמְלִי
וְאַשְׁתַּלִּים וְאַתְצַמְצֵם תְּפִין. שֶׁם רָמַשׁ וְאִין
מִסְפַּר, דְּכַמָּה מִלְּאָכִי עֲלָאִי וְקְדִישָׁאִי
אַשְׁתַּפְּחוּ תְּפִין. חֵיוֹת קְטָנוֹת עִם גְּדוֹלוֹת, אֵלִין
דְיַעֲקֹב, דְּאַשְׁתַּפְּחוּ בְּהוֹן בְּשִׁלְמוֹ. חַד אֵילָה,